

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن گویا: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن گهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: موسسه مطبوعاتی نشرگستر امروز نوبن
تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترت

یکشنبه ۱۰ خرداد ۱۴۰۵ • ۱۴ ذی‌الحجه ۱۴۴۷ • ۳۱ می ۲۰۲۶ • سال بیست‌ودوم • شماره ۵۳۹۷ • ۸ صفحه

اذان ظهرتهران ۱۲:۰۲ • اذان مغرب ۱۹:۲۵ • اذان صبح فردا ۳:۰۶ • طلوع آفتاب ۴:۵۰

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

هنرخوانی

حمیدرضا ساعتچی کارگردان تئاتر درگذشت

حمیدرضا ساعتچی، نویسنده، کارگردان و تهیه‌کننده باسابقه تئاتر که طی بیش از دو دهه فعالیت مستمر، آثار متعددی را در زان کمدی روی صحنه برده بود، از دنیا رفت. زنده‌یاد ساعتچی که متولد ۲۰ مرداد ۱۳۴۵ بود، فعالیت حرفه‌ای خود در تئاتر را از سال ۱۳۷۹ آغاز کرد. او دانش‌آموخته استادانی همچون زنده‌یاد ناصر تقوایی (در حوزه نمایش‌نامه‌نویسی) و مجید جعفری (در حوزه کارگردانی) بود.

از جمله آثار شاخص کارنامه هنری او می‌توان به نمایش‌های «داماد فرنگی»، «هتل پنج شش ستاره»، «گراوند هتل»، «دلاک‌باشی»، «تانگوی سه‌نفره»، «دلقلک‌باشی»، «ساعت خوش»، «جزیره عشق»، «سمفونی عشق» و «هشتک عمه» اشاره کرد.
بیکر این هنرمند طبق اعلام ایران تئاتر در قطعه هنرمندان به خاک سپرده شد و همچنین مراسم سوم و هفتم آن مرحوم در روز ششمینبه ۱۲ خردادماه از ساعت ۱۷:۳۰ الی ۱۹ در مسجد جامع الزهرا(س) واقع در شهرک غرب، خیابان هرمان، روبه‌روی برج‌های تهران برگزار می‌شود.

نادر برهانی به بخش منتقل شد

ایستنا: نادر برهانی‌ مرند، نمایش‌نامه‌نویس و کارگردان تئاتر که به دلیل حادثهٔ رانندگی در بیمارستان بستری است، به بخش عمومی منتقل شد.
آزاده انصاری، کارگردان تئاتر و همسر این نمایش‌نامه‌نویس با اعلام این خبر گفت: «اگر همین وضعیت تداوم پیدا کند، احتمالا تا یکی، دو روز آینده در بیمارستان مرخص می‌شوند.»

حذف نام ترامپ

یواس‌ا تیودی از حکم یک قاضی فدرال خبر داد که طبق آن قرار شد نام «دونالد ترامپ» از «مرکز کندی» حذف شود. این قاضی تاکید کرد با این تغییر نام و افزودن‌شدن نام ترامپ به عنوان اصلی، قانونی که این مکان را به بزرگداشت رئیس‌جمهور کندی ملزم می‌کند، نقض می‌شود. کریستوفر کوپر، قاضی دادگاه منطقه‌ای آمریکا، در حکمی که دیروز صادر شد گفت «مرکز کندی» باید ظرف ۱۴ روز نام ترامپ را از عنوان مؤسسه حذف کند. به گزارش مهر این شامل حذف تابلویی که به‌تازگی روی نمای مرکز نصب شده و حذف نام ترامپ از وب‌سایت مرکز و سایر مطالب رسمی می‌شود. کوپر همچنین تعطیلی دوساله «مرکز کندی» توسط ترامپ را که قرار بود از ماه جولای برای انجام بازسازی‌های گسترده در ساختمان آغاز شود، لغو کرد. قاضی در یک حکم ۹۴صفحه‌ای گفت هیئت‌انم‌ای مرکز کندی که بیشتر از وفاداران ترامپ هستند، قانون فدرال ۱۹۶۴ را مبنی بر اینکه این مرکز به چه دلیل ایجاد شده، نقض کرده و استدلال کرد این قانون به‌روشنی بیان می‌کند «مرکز کندی» باید به نام رئیس‌جمهور کندی نام‌گذاری شود و قرار است فقط به افتخار او باشد. قاضی همچنین تاکید کرد برای تغییر نام «مرکز کندی»، تأیید کنگره لازم است. این حکم ضربه بزرگی به تلاش‌های ترامپ برای تغییر اساسی این مؤسسه به دلخواه خود است و در پاسخ به پرونده‌ای داده شد که نماینده‌ای دموکرات که عضو سابق هیئت‌انم‌ای «مرکز کندی» بود، ایجاد کرد. در این رای آمده است: دادگاه ادعا نمی‌کنه‌ه اداره مرکز را تعیین می‌کند و هیچ برنامه خاصی برای ادامه فعالیت مؤسسه، ساخت، تعطیلی یا موارد دیگر را نمی‌پذیرد و صرفا هیئت‌مدیره «مرکز کندی» را ملزم به رعایت حداقل الزامات تعیین‌شده توسط قانون می‌کند. این رای خشم ترامپ را برانگیخت و او در پستی طولانی در شبکه اجتماعی خود، به تصمیم قاضی انتقاد کرد و قول داد با همکاری کنگره، این مؤسسه ورشکسته را به آنها بازگرداند تا بتوانند در مورد نحوه برخورد با آن تصمیم بگیرند.

زلزله فیروزآباد کجور با بزرگای ۶٫۵ در ساعت ۸ جمعه ۸ خرداد ۱۳۸۳ دره کجور و مشخصا روستای فیروزآباد کجور را لرزاند. ۲۷ نفر کشته از خودروهای عبوری در جاده جالوس گزارش شد که دلیل این تلفات وقوع زمین‌لغزش -به صورت سنگ‌لغزش- و به دام افتادن مسافران در خودروها بود. از آنجا که نزدیک‌ترین شهر به کانون زمین‌لرزه شهر بلده نور بود، در بعضی متون از زلزله مذکور با عنوان زمین‌لرزه بلده نیز یاد شده، ولی کانون زمین‌لرزه حدود ۲۵کیلومتری شمال غرب بلده نور بود. ضمنا علی‌رغم اینکه کانون زمین‌لرزه روی رد سطحی گسل کجور قرار گرفت ولی ژرفای حدود ۲۰کیلومتری داشت و فاصله رومرکزی با رد گسل شمال البرز حدود ۲۰ کیلومتر و با گسل مازندران (خزر/کاسپین) حدود ۳۲ کیلومتر بود. با توجه به شیب گسل‌های اصلی یادشده در شمال البرز به سمت جنوب، به نظر می‌رسد گسل مسبب زمین‌لرزه ۸ خرداد ۱۳۸۳ فیروزآباد کجور یک قطعه از گسل شمال البرز بوده است. کانون زلزله تقریباً در ۷۰کیلومتری شمال تهران واقع شده بود و زلزله به‌شدت در شمال و بخش‌هایی از مرکز و شمال غرب تهران نیز موجب خسارات محدودی شد. ضمناً زلزله در منطقه نور تا کجور و منطقه مرزن‌آبان و کلاردشت در غرب استان مازندران به‌شدت حس شد و در پهنه روستایی کجور تا مرزن‌آباد و کلاردشت و بخش‌هایی از توابع شهر بلده موجب خسارت‌هایی شد. زمین‌لرزه اصلی توسط ۱۴۵ ایستگاه شتاب‌نگار ثبت شد. لرزه اصلی با شتاب ۲۹۰ گال در ایستگاه پول (کجور) ثبت شد و پس‌لرزه روز ۹ خرداد ۱۳۸۳ با بزرگای ۴٫۹ با شتاب ۱۱۱ گال در ایستگاه بلده ثبت شد.

سازوکار زمین‌لرزه فشاری و با مؤلفه کوچک امتدادلغز چپگرد برای گسل با شیب به سمت جنوب بود و به نظر می‌رسد یک عامل شدت بالای زمین‌لرزه در منطقه جنوبی -به سمت تهران- مؤلفه جنبش عمود بر گسل بوده است. مطالعات دیرینه‌لرزه‌شناسی در نزدیکی بهشهر- گوهرپه- حداقل پنج رویداد زلزله را ۵۳۰۰ سال گذشته شناسایی کرده که بزرگای

از هشتم فروردین‌ماه امسال، فرهنگسرای گلستان تهران میزبان جمعی از بانوان جهادی است که با وجود مشغله‌های شخصی، از نقاط مختلف پایتخت خود را به این مرکز می‌رسانند. آنها با دستان توانمند ذوق هنری خود، پرچم‌هایی را می‌دوزند که فرار است در تجمعات شبانه و مراسمات مختلف، نماد اتحاد و عشق به وطن باشند. این بانوان در روزهای ابتدایی فعالیت خود، روزانه تا شش هزار پرچم تولید می‌کردند و هم‌زمان برای کودکان مستقر در هتل‌ها نیز عروسک می‌دوختند. عکس: سهند تاکلی، شرق

چرا هر چندوقت یک بار شایعه زلزله تهران مطرح می‌شود؟

مهدی زارع

آنها بین ۶٫۲ تا ۷ و میانگین دوره بازگشت حدود ۳۷۵ سال تخمین زده شده است.

گسل مازندران و گسل شمال البرز، مرز ساختاری شمالی رشته‌کوه البرز را تشکیل می‌دهند و سرعت کوتاه‌شدگی با حرکت تراگذرفشارشی بین پلوک ایران مرکزی و حوضه جنوبی کاسپین است. سرعت لغزش فشاری افقی دو تا سه میلی‌متر در سال و لغزش قائم یک تا دو میلی‌متر ارزبایی می‌شود. بر اساس جابه‌جایی خالص تخمینی سالانه حدود ۲٫۲ تا ۳٫۶ میلی‌متر در سال دوره بازگشت زمین‌لرزه‌های با بزرگای ۷٫۰ روی این گسل‌ها هر ۴۰۰ تا ۶۸۰ سال تخمین زده می‌شود. قبل از زلزله ۱۳۸۳ پهنه گسله شمال البرز در ۱۱ تیر ۱۳۳۶ با بزرگای ۷٫۰ موجب زمین‌لرزه سنگ‌چال-بندیی مازندران با حدود ۱۱۰۰ نفر کشته شد. سامانه گسل فعال در جنوب نور و جستان یک قفل‌شدگی لرزه‌ای برای رخداد زمین‌لرزه‌ای با بزرگای ۷٫۰ را نشان می‌دهد. پس زمین‌لرزه ۸ خرداد ۱۳۸۳ فیروزآباد کجور، شهر تهران حدود دو

هفته در معرض شایعه وقوع زمین‌لرزه‌ای شدید و قریب‌الوقوع بود. وقوع زلزله جمعه هشتم خرداد که تهران را نیز به‌شدت لرزانده بود و گسترش شایعات مربوط به زلزله قریب‌الوقوع در تهران، موجب اضطراب شدید برخی از شهروندان تهرانی و به‌هم‌خوردن روان طابع زندگی روزانه آنها شد. این شایعه با استناد به گفته‌های دکتر محمدرضا رحیمی‌تبار، استاد

زیر پوست شهر

۱۵ دقیقه بهت و شرمندگی

سحر طوعی

می‌رسد و از زن و اطرافیان پرس‌وجو می‌کنند. باز هم همه چیز عالی و قابل قبول.

ساعت ۱۹:۱۰ می‌شود و زن با کمک اطرافیان یکی‌یکی پله‌ها را طسی می‌کند و بالا می‌رود. هنوز به پله آخر پله‌برقی نرسیده و هنوز پله‌برقی راه نرفته‌اد است که مردی دیگر از راه می‌رسد و بی‌خبر از همه جا با خشم داد می‌زند: «چه وضعیه؟ چرا پله خرابه؟ چرا راه رو باز نمی‌کنین؟ یکی اینجا نیست راه رو باز کنه؟». مأمور مترو با صدای بلند جوابش را می‌دهد: «کسی اینجا زمین خورده و من صلاح می‌بینم راه رو باز نکنم». مرد عصبانی، عصبانی‌تر می‌شود و چنان فریاد می‌کشد سر مأمور کوبی اتفاق ناگوار و نابخشودنی رخ داده است. اطرافیان هرچه تلاش می‌کنند مرد عصبانی را کنترل کنند، موفق نمی‌شوند. زن زمین‌خورده وسط راه می‌ایستد و با شرمندگی می‌پرسد: «این‌ا برای چی داد می‌زنن؟ چی شده؟ چرا این‌طوری شد؟ به خاطر زمین‌خوردن من این‌طور شده؟»

ساعت ۱۹:۱۵ زن زمین‌خورده سرانجام با کمک اطرافیان می‌رسد بالای پله‌ها. اما از پایین همچنان صدای داد و فریاد مرد عصبانی و مأمور ایستگاه به گوش می‌رسد. از آن بالا نگاه می‌کنم، چیزی نمانده

رسانه‌خوانی

چگونه در عصر ویدئوهای جعلی

مخاطب را اقناع کنیم؟

احمد افروز: در روزگاری نچندان دور، دیدن، باورکردن نبود. اما امروز، ظهور فناوری دیپ‌فیک، آمیخته‌ای از یادگیری عمیق و شبکه‌های مولد تخصصی، این باور دیرین را به چالش طفاقت‌فرسایی کشانده است. دیپ‌فیک ویدئوهایی با صدایی کاملاً جعلی اما ظوری به نظر می‌رسد که انسکار یک شخص واقعی حرف زده یا کاری کرده که هرگز انجام نداده است. چنان هوشمندانه جعل می‌شوند که عناصر بصری، شنیداری و حتی زبان‌شناختی شخصیت‌ها، با دقتی وهم‌آلود بازآفرینی می‌شود. پرسش این است: در عصر فروریختن حقیث ذاتی رسانه‌های دیداری-شنیداری، چگونه می‌توان مخاطب را به واقعیت اقناع کرد؟ نخست باید بذیرت، بحران اعتبار، ریشه در انحصارزایی از ابزارهای تولید محتوا دارد. روزگاری تدوین حرفه‌ای و تجهیزات استودیویی، خلق تصاویر فریبنده را محدود ساخته بود. اما امروز یک نرم‌افزار متن‌باز و یک کارت گرافیک میان‌رده، دیپ‌فیک‌هایی باورپذیر تحویل می‌دهد. در این فضای متلاطم، راهبرد اقناع را باید در سه ساحت جست: ساحت سواد رسانه‌ای نقادانه، ساحت فناوری‌های واریی محتوا و ساحت بازتعریف حقیقت در بستر نشانه‌ها.

در ساحت اول، باید مخاطب را از جایگاه مصرف‌کننده منغل به مقام مفسری فعال ارتقا داد. انقاع مؤثر نه از طریق انباشت اطلاعات، که از رهگذر آموزش نشانه‌شناسی فریب میسر می‌شود. نشانه‌هایی چون نامهمانگی ریزحرکات پلک‌ها، نواقص نورپردازی سایه‌ها، تطابق ناموزون لب و صدا یا بافت غیرطبیعی پوست، دانشگاه‌ها و رسانه‌های ملی می‌توانند بسته‌های آموزشی کوتاهی طراحی کنند که مخاطب را به خوانش لایه‌های پنهان ویدئو مجهز کند. اقناع آنگاه رخ می‌دهد که فرد خود به کشف خطای حسی ناآل آید. نه آنکه صرفاً از هشدار دیگری بیوری کند.

ساحت دوم، برعهده نهادهای ملی و صنایع رسانه‌ای است.اکوریتجه‌های واریی دیپ‌فیک، مبتنی بر تحلیل ناھنجاری‌های فرکانسی، ردگیری چشم‌ک‌زدن طبیعی و شناسایی مصنوعات تولیدی، شبکه‌های عصبی، باید به‌صورت سروسرین‌های عمومی درآیند. درست همان‌طور که گواهی SSL برای وب‌سایت‌ها اعتبار هویت می‌آفریند، گواهی اصالت زنجیره‌ای مبتنی بر رمزنگاری بلاک‌چین می‌تواند ویدئوهای خام را از دست‌کاری‌شده متمایز کند. انقاع در این بستر یعنی تبدیل اعتماد کورکورانه به تصویر به اعتماد حساب‌شده به فراراده. مخاطب می‌آموزد پیش از باور، اصالت سند را از راه ابزارهای عمومی و استاندارد بازجوید. اما عمیق‌ترین چالش در ساحت سوم نهفته است: بازتعریف خود مفهوم حقیقت در عصر فراصنعتی نشانه‌ها. ژان بودریار هشدار می‌داد ما در نظم هایپرنسئال زندگی می‌کنیم: جایی که بازنمودها بر واقعیت تقدم می‌یابند. دیپ‌فیک این پیش‌گویی را -به کمال رسانده است- در چنین وضعیتی، اقناع به معنی اثبات یک روایت مطلق نخواهد بود، بلکه به معنای ایجاد مهرگرایی میان منابع چنگانه مستقل است. رسانه‌های حرفه‌ای باید اعتبار تک‌منبعی را با اعتبار شبکه‌ای جایگزین کنند: اگر یک ویدئو از سه زاویه، با دو منبع نهادی و یک سامانه تأیید رمزنگاری شده، محتوایی واحد را بازنمائی کند، حتی اگر جعل آن از نظر فنی ممکن باشد، هنرنه تولید چنین مهرگرایی چنان بالاست که عملاً فریب را غیراقتصادی می‌کند. مخاطب اقناع‌شده، کسی است که امکان ردگیری قضائی محتوا را به ظرافت بصری ترجیح می‌دهد.

با این همه، باید از یاد برد که دیپ‌فیک صرفاً یک تهدید فنی نیست، آیینه تمام‌نمای بحران اعتماد در نهادهای میانجی عصر دیجیتال است. اگر نهادهای حرفه‌ای رسانه‌ای، نظام قضائی و مراجع علمی خود دچار کاهش سرمایه اجتماعی شده باشند، آنگاه هوشمندانه‌ترین مکانیسم‌های واریی نیز بی‌اثر خواهند ماند. به‌یقین اقناع در عصر دیپ‌فیک، نخست مستلزم بازآفرینی اعتبار نهادهای حقیقت‌یاب است. هنگامی که مخاطب بداند پشت هر سامانه تأیید اصالت، انسانی مسئول و نهادی پاسخ‌گو قرار دارد، آنگاه می‌توان امید داشت در جنگ روایت‌ها، راستی، هرچند دیر، اما بر دروغ پیروز شود. و سخن آخر آنکه فناوری همواره به مرزهای معرفت‌شناختی بشر حمله‌ور شده است. تفاوت همین پرسش است: اولی طلب قطعی‌تری ازلی دارد که هرگز بازنخواهیم یافت، دومی رسیدن به مسئولیت اخلاقی در تفسیر که تنها راه زیستن در عصر دیپ‌فیک است.

سازمان آمار عمومی عربستان سعودی اعلام کرده بود تعداد کل زائران امسال به یک میلیون و ۷۰۷ هزارو ۳۰۱ نفر نفر رسیده است که شامل یک میلیون و ۵۲۶ هزارو ۶۵۵ زائر از خارج از این کشور از ۱۶۵ ملیت است. همچنین ۱۶۰ هزارو ۶۴۶ زائر نیز از داخل عربستان سعودی در مراسم حج شرکت کردند. این رقم نسبت به سال گذشته (۱٫۶۷۳٫۲۳۰ زائر از داخل و خارج) افزایش یافته است، اما همچنان کمتر از رکورد بیش از ۱٫۸۳ میلیون زائر ثبت‌شده در سال ۲۰۲۴ باقی مانده است. مراسم حج، دیروز به پایان رسید. عربستان با بیانیه‌ای رسمی اعلام کرد فصل حج امسال با موفقیت به پایان رسیده و شاهد «یک سیستم یکپارچه امنیتی، سازمانی و خدماتی» بوده است.

سینماهای سراسر کشور در دهمین هفته سپری‌شده از سال جاری و از روز شنبه ۲ خرداد تا پایان ۸ خرداد میزبان ۲۹۷ هزارو ۲۳۹ مخاطب شد. این در حالی است که گیشه سال‌ها نیز در این بازه زمانی عدد ۴۰ میلیاردو ۳۷۴ میلیون تومان را به ثبت رساند. پردیس سینمایی کوروش با ۱۷ هزارو ۴۹ مخاطب همانند هفته‌های گذشته در صدر فهرست پر مخاطب‌ترین سینماهای کشور قرار گرفت. پردیس سینمایی ایران‌مال با ۱۳ هزارو یک مخاطب، پردیس سینمایی هدیش با ۱۰ هزارو ۴۲۸ مخاطب، مجموعه سینمایی هنر شهر آفتاب با هفت هزارو ۵۰۲ مخاطب و پردیس سینمایی اگومال کرج با هفت هزارو ۴۵۶ مخاطب نیز در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

نمایشگاه «تبع‌اندیشی‌های» ابراهیم حقیقی، پژوه‌های ۵۵ساله، جمعه یکم خردادماه ۱۴۰۵ در گالری «سهراب» افتتاح شد. این نمایشگاه با ۲۱۰ خردادماه ادامه دارد. ابراهیم حقیقی از تأثیرگذارترین چهره‌های گرافیک معاصر ایران است؛ هنرمندی که طی چند دهه فعالیت حرفه‌ای، بخشی از حافظه بصری فرهنگ ایران را شکل داده است. او متولد ۱۳۲۸ در تهران و فارغ‌التحصیل معماری از دانشگاه تهران است، اما نامش بیش از هر چیز با طراحی پوستر، نشانه، جلد کتاب و تیراژهای ماندگار گره خورده است. آثار حقیقی با سادگی، دقت بصری و استفاده خلاقانه از تایپوگرافی فارسی شناخته می‌شوند؛ آثاری که توانسته‌اند میان گرافیک مدرن و زیبایی‌شناسی ایرانی پیوند برقرار کنند.